

Vážené čtenářky a čtenáři,

oboustranně anonymní recenzní řízení (*double-blind pair review process*) je jedním ze základních pilířů, na nichž stojí kvalita a dobrá pověst vědeckých časopisů. *Sociologický časopis* se praxe anonymního recenzního řízení drží důsledně již řadu let, a to jako jedno z mála českých společenskovědních periodik. Každý příspěvek, který redakce obdrží, je při splnění formálních požadavků a minimálních kritérií na kvalitu postoupen k posouzení dvěma anonymním posuzovatelům. Na rozdíl od řady jiných recenzovaných časopisů nejsou posuzovateli jen členové redakční rady, ale z větší části příslušníci širší obce sociologů a dalších sociálních vědců. Redakce i redakční rada se tímto způsobem snaží poskytnout autorům příspěvků solidní záruku, že jejich text bude posouzen s maximální odborností a minimální osobní zaujatostí. Není žádným tajemstvím, že maximalizace prvního i minimalizace druhého nejsou snadno dosažitelné. A pouhá anonymnost sama nezajistí fungování mechanismu recenzního řízení tak, aby z konkurujících si příspěvků spolehlivě vybralo ty nejlepší. I když však recenzní řízení není všelék na problémy spojené s posuzováním výsledků vědecké práce, bez něj je toto posuzování ještě obtížnější než s ním.

Se záměrem, aby se průběh recenzního řízení stal čitelnějším pro potenciální i skutečné přispěvatele, zde otiskujeme základní informaci o praxi recenzního řízení v SČ. Tento text byl projednán na zasedání redakční rady českého vydání *Sociologického časopisu* v květnu 2003 a je dostupný také na internetových stránkách časopisu (<http://sreview.soc.cas.cz>).

K datu vyjití tohoto čísla je pro naše čtenáře připravena internetová anketa, která nabízí příležitost vyslovit se ke kvalitě článků a recenzí publikovaných v SČ, k jeho grafické úpravě a mnoha dalším tématům. Čtenáři mají možnost sdělit redakci, co by podle jejich názoru mělo být změněno a co zachováno, aby se časopis dostal do optimální kondice. Anketa je přístupná z webové stránky SČ.

Marek Skovajsa

V předchozím čísle Sociologického časopisu jsme publikovali recenzní stať Steina Ringena „Evropa na pokraji úpadku: kam až může vést populační krize“. Jedná se o překlad článku: Stein Ringen „Population Crisis in Europe“, *Times Literary Supplement*, February 28, 2003. Děkujeme touto cestou vydavateli Times Literary Supplement za laskavé svolení k publikaci v českém překladu.

Informace pro autory o standardním průběhu recenzního řízení

Sociologický časopis/ Czech Sociological Review je anonymně recenzované odborné periodikum. Redakce pokládá recenzní řízení za klíčový předpoklad kvality časopisu a snaží se o to, aby bylo objektivní, věcné a rychlé, a přispívalo ke zvyšování úrovně publikovaných článků.

Průběh recenzního řízení

Každá stať nabídnutá k publikaci v *Sociologickém časopise* je postoupena k posouzení dvěma recenzentům. Autoři a posuzovatelé zůstávají pro sebe navzájem anonymní.

Šéfredaktor má právo článek odmítnout postoupit do recenzního řízení, pokud se domnívá, že nesplňuje základní požadavky kladené na odborný text nebo výrazně vybočuje z oblasti sociologie a příbuzných společenských věd. Toto své rozhodnutí šéfredaktor musí zdůvodnit před redakční radou časopisu. Členové redakční rady mají právo kdykoli si vyžádat rukopisy nabídnuté redakci, včetně těch, které šéfredaktor zamítl před recenzním řízením.

Šéfredaktor také může autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav ještě před tím, než článek postoupí do recenzního řízení. V případě, že autor odmítne navrhované změny provést, šéfredaktor jeho článek postoupí do recenzního řízení.

Šéfredaktor také může článek autorovi vrátit, pokud je příliš rozsáhlý (viz Pokyny pro autory), nebo naopak příliš krátký.

K posouzení příspěvku vybírá šéfredaktor odborníky na problematiku, již se text zabývá. Přihlíží také k tomu, aby posuzovatelé nebyli s autorem úzce pracovně, institucionálně nebo osobně spjati. Posuzovatelé vyplňují do standardizovaného formuláře, zda text doporučují k přijetí, přepracování nebo zamítnutí. Své rozhodnutí zdůvodňují v posudku, do nějž mohou také zahrnout doporučení k úpravám textu.

Na základě vyjádření posuzovatelů šéfredaktor autorovi sdělí, zda text přijímá, požaduje jeho přepracování, nebo jej zamítá. V případě, že autora žádá o přepracování nebo jeho text zamítá, uvede i nejzávažnější důvody. Pokud autor nesouhlasí se stanoviskem šéfredaktora, může vyložit své důvody v dopise, který šéfredaktor předloží redakční radě. Konečné rozhodnutí o přijetí či zamítnutí příspěvku činí ve všech případech šéfredaktor po poradě s redakční radou.

Rozhodování o přijetí/přepracování/zamítnutí příspěvku se řídí následujícími pravidly (Tato pravidla popisují zavedenou praxi. V ojedinělých případech, daných specifickým charakterem článku, se od nich postup může odchýlit):

- Jsou-li oba posudky *kladné*, konečné rozhodnutí o přijetí činí redakční rada a šéfredaktor.
- Stejně tak jsou-li oba posudky *záporné*, konečné rozhodnutí o zamítnutí činí redakční rada a šéfredaktor.

- V případě, že oba posudky *doporučují přepracování*, autor je požádán o přepracování a přepracovaný text je poté postoupen k novému posouzení buď recenzentovi, který měl vůči textu závažnější námitky, nebo třetí osobě.
- V případě, že jeden posudek je *kladný* a druhý *záporný*, autor je požádán o přepracování textu a ten je poté postoupen k posouzení třetímu recenzentovi.
- V případě, že jeden posudek je *kladný* a druhý *doporučuje přepracování*, autor je požádán o přepracování a poté je článek postoupen k novému posouzení recenzentovi, který požadoval přepracování.
- V případě, že jeden posudek je *záporný* a druhý *požaduje přepracování*, šéfredaktor buď redakční radě navrhne zamítnutí článku, nebo autora požádá o přepracování a přepracovaný text je poté postoupen k posouzení třetímu recenzentovi.

Pokud ani po posouzení přepracované verze článku není stanovisko recenzentů shodné, šéfredaktor buď osloví třetího recenzenta (pokud se tak již nestalo), nebo článek přímo předloží ke konečnému rozhodnutí redakční radě.

V případě, že autor nepovažuje (všechna nebo některá) doporučení posuzovatelů za věcně oprávněná, nemusí se jimi řídit a důvody, jež ho k tomu vedly, může vyložit v dopise, který šéfredaktor předloží před konečným rozhodnutím o přijetí či zamítnutí článku redakční radě.

Trvání recenzního řízení

Standardní doba trvání recenzního řízení je 8 týdnů. Tato doba se počítá od data, kdy byla do redakce doručena posuzovaná verze článku. Redakce *Sociologického časopisu* usiluje o to, aby lhůta 8 týdnů byla dodržena, za zdržení způsobené posuzovatelem však nenese odpovědnost.

Potvrzení o nabídce rukopisu a o přijetí k tisku

Potvrzení o tom, že autor článek časopisu nabídl, redakce rozesílá po jeho zaregistrování.

Potvrzení o tom, že článek byl přijat k tisku v *Sociologickém časopise*, redakce poskytuje na požádání autora a teprve poté, co s přijetím článku vyjádřila souhlas redakční rada.